یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و ئاودێری

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان
بەناوی گەلەوە
ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق
ژمارەی بڕیار: ٣٤
مێژووی بڕیار: ١٤/١١/١٩٩٢
٢٣/گەلارێزان/٢٦٩٢ک

«بڕیار»

بەپێ ی حوکمەکانی بڕگەی(١) لەماددەی(٥٦)ی یاسای ژمارە(١)ی ساڵی ١٩٩٢و لەسەر پێشنیازی وەزیری کشت وکاڵ وئاودێری، بڕیار لەسەردانی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانی عێراق، ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق لە دانیشتنی ڕۆژی ١٢/١١/١٩٩٢ بڕیاری دەرکردنی ئەم یاسایەی دا:

یاسای ژمارە(١٠) ساڵی ١٩٩٢
یاسای وەزارەتی کشت وکاڵ و ئاودێری

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم ووشانەی خوارەوە ماناکانی تەنیشتیانە:

١- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.
٢- وەزارەت: وەزارەتی کشت وکاڵ وئاودێری.
٣- وەزیر: وەزیری کشت وکاڵ وئاودێری.
٤- بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی کشت وکاڵ وئاودێری.

ماددەی دووەم:

وەزارەت ئەم ئەرکانە بەجێ دێنێ:

١- دانانی نەخشەی کشت وکاڵی ی ئەوتۆ کە گەشەپێدانی بەرهەمی کشت وکاڵ ولەبوارەکانی رووەک وئاژەڵ وپاوانە سروشتییەکاندا بەدی بێنێ.
٢- پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری لە بواری ڕێ نیشانداندا و مسۆگەر کردنی پێویستی یەکانی بەرهەمهێنانی کشت وکاڵ وسازدانی لێکۆڵینەوەی کشت وکاڵی ی پراکتیکی وبەشدار بوون لەچەسپاندنی هاریکاری کشت وکاڵی و سەرپەرشتی کردنی بەجێهێنانی یاساکانی زەوی سازی (الاصلاح الزراعی) و بەدواداچوونی جێ بەجێ کـــردنی ئەو چالاکی یانەی پەیوەندی یان

بەخستنەکاری زەوی یە کشت وکاڵی یەکانەوە هەیە بە ئامانجی پێشخستنی بەرهەمی کشت وکاڵ لەهەرێمدا.

٣- نەخشەدانان بۆ سەرچاوەکانی ئاو لەهەرێمدا ودروستکردنی بەربەست وپڕۆژەی ئاودێری وسازدانی زەوی وزار وپاراستنی وسوودبینین لەئاوی نزیک وقووڵی ژێر زەوی(سطحی وجوفی) وبەگەرخستن وپاراستنی پڕۆژەکانی ئاودێری وبەرگرتن لەمەترسی ی لافاوو ژێر رکێف خستنی سێلاوو حەوزەکانی رووبارەکان.

٤- ئامادەکردنی لێکۆڵینەوەی تایبەتی وسکێچ وپرۆگرام بۆ پڕۆژەکان وکارکردن بۆ جێ بەجێ کردنیان وجێ بەجێ کردنی ئەو پڕۆژانەی راستەوخۆ لەلایەنانی تر ەوە لەناوەوە ودەرەوەی هەرێمدا پێ یانی دەسپێردرێن بە سیفەتی بەڵێندەر یالەلایەن دەزگا جێ بەجێکارەکانییەوە یا بەڵێندەرەکانی ناوخۆ یابیانی وسەرپەرشتی کردنی جێ بەجێ کردن وبەدواداچوونیان.

٥- تەقەلادانی مسۆگەرکردنی تۆوی پوختکراوو سەمادی کیمیاوی وقەلاچۆکەر(مبیدات) ودابینکردنی دەرمان وگرتنەبەری ئەورێ وشوێنانەی زیاد کردنی بەرهەم وپوختکردنی مسۆگەر دەکەن.

ماددەی سێ یەم:

١- وەزیر: سەرۆکی بالای وەزارەتە وبەرپرسیاری یەکەمی جێ بەجێ کردنی سیاسەتەکەی وسەرپەرشتی جێ بەجێ کردنی یاساو پەیرەوو رێنمایی یەکانە تیادا وهەر لەویشەوە بڕیار وفەرمانەکان لە چوارچێوەی ئەرکەکانی وەزارەت ودام ودەزگا ودەسەلاتەکانی و گشت کاروبارە ئیداری و هونەری یەکان لەچوارچێوەی ئەم یاسایەویاسا رەچاوکراوەکانی تردا دەردەچن بۆیشی هەیە بەشێک لە دەسەلاتەکانی بەبریکاری وەزارەت وبەرێوەبەرە گشتی یەکان وسەرۆکەکانی دایەرە سەرەکی یەکان لەوەزارەتدا بسپێرێ لەبەرامبەر ئەنجوومەنی وەزیرانیشدا بەو ئیعتیبارەی ئەندامێکی هاوبەشێتی بەر پرسیارە.

٢- بریکاری وەزارەت ئەو ئەرکانە بەجێ دێنێ کە وەزیر پێ یانی دەسپێرێ.

ماددەی چوارەم:

دام ودەزگاکانی مەڵبەندی وەزارەت وبەرێوەبەرێتی یە گشتی یەکانی بەم جۆرە دەبێ:

١- نووسینگەی وەزیر.

٢- نووسینگەی بریکاری وەزارەت.

٣- بەرێوەبەرێتی ی گشتی دیوان.

٤- بەرێوەبەرێتی ی گشتی ی زەوی وزاری کشت وکاڵی.

٥- بەرێوەبەرێتی ی گشتی کاروبار وخزمەتگوزاری وکشت وکاڵی.

٦- بەرێوەبەرێتی ی گشتی ی ئاودێری وبەربەستەکان.

٧- بەرێوەبەرێتی ی گشتی سامانی ئاژەڵ وتەندروستی ی ئاژەڵ.

٨- بەرێوەبەرێتی ی گشتی ی توتن.
٩- کۆمپانیای هەڵکەندنی بیری ئیرتوازی ومەڵبەندەکانی لێکۆڵینەوەی پراکتیکی ی کشت وکاڵ.
١٠- بەرێوەبەرێتی یە گشتی یەکانی کشت وکاڵ وئاودێری لە پارێزگاکانی هەرێمدا.

ماددەی پێنجەم:

هەریەکێ لەبەرێوەبەرێتی یەگشتی یەکان مووچەخۆرێک بەپلەی بەرێوەبەری گشتی سەرۆکایەتیی دەکا کەباوەڕنامەیەکی زانکۆی هەبێ ولە کارمەندان وپسپۆرانیش بێ.

ماددەی شەشەم:

١- وەزیر بۆی هەیە دەستە ولیژنەی هەمیشەیی یەکانی بۆ جێ بەجێ کردنی ئەرکێکی دیاری کراوپێک بێنێ.
٢- دام دەزگاکانی وەزارەت وئەرک ودەسەلاتەکانی بەرێوەبەرێتی یە گشتی یەکان وبەرێوەبەرێتی یەکانیان ودەستە ومەڵبەندەکان بەپەیرەوێک دەستنیشان دەکرێن.
٣- وەزیر بۆی هەیە لەکاتی پێویستدا ولەچواچێوەی بەرێوەبەرێتی یەکاندا لق(شعبە) پێک بێنێ.

ماددەی حەوتەم:

گشت مافەکانی ئەو دام ودەزگایانەی لەوەبەر بەوەزارەتی کشت وکاڵ وئاودێری ی ناوەندی یەوە بەسترابوونەوە، دەبنە مافی وەزارەتی کشت وکاڵ وئاودێری ی هەرێم.

ماددەی هەشتەم:

دەبێ وەزیرە پەیوەندداراەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی نۆیەم: ئەم یاسایە لەڕۆژی بلاوکردنەوەیەوە لە ڕۆژنامەی رەسمیدا کاری پێ دەکرێ.

نەژاد احمد عزیز ئاغا
و/سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

«هۆیەکانی دەرکردنی ئەم یاسایە»

لەبەر ئەوەی هەرێمی کوردستانی عێراق لە دێر زەمانەو ناوچەیەکی کشت وکاڵی بووە بەمەبەستی پەرەپێدانی بەرهەمی کشت وکاڵ و ئاژەڵ وبایەخدان بەسەرچاوەکانی ئاوو

بەپرۆژەکانی ئاودێری لە هەرێمدا پەرەپێدانیان بە ئامانجی زیاد کردنی بەرهەم وچاککردنی جۆری وگەشەپێکردنی بەرهەمی کشت وکاڵ وئاژەڵ کەباشترین شێوەی بەکارهێنانی توانای مادی ومرۆیی لەهەرێمدا بەدی بێنێ و بەنیازی سازدانی بارودۆخێکی گونجاو بۆ ئاوەدانکردنەوەی گوند وشاروچکە وێرانکراوەکانی کوردستان وبۆ بەدیهێنانی خود کیفایەتی (ئیکتیفای ذاتی) لە ئێستادا لە بەرهەمهێنانی کشت وکاڵ و ئاژەڵداو هاندانی دانیشتووانی ئەو گوندانە کە بگەڕێنەوە بۆ ناوچەکانیان و بیان بووژێننەوە زەرعاتیان تێدا بکەنەوە ئینجا لەبەر پێکهاتنی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانی عێراق ودامەزراندنی وەزارەتی کشت وکاڵ وئاودێری، ئەم یاسایە دەرکرا.